

Володимир Шинкарук

АЗ – БУКИ

*Літературно-мистецькі
студії*

Житомир
Полісся
2015

УДК 82(091):908
ББК 83.3(4Укр-4Жит)
Ш 62

*Надруковано за ухвалою
Вченої ради Житомирського державного університету ім. І. Франка
(протокол № 5 від 26.12.2014)*

Рецензенти:

Петро Васильович Білоус,
доктор філологічних наук, професор.
Володимир Олегович Єршов,
доктор філологічних наук, професор.
Віктор Михайлович Мойсієнко,
доктор філологічних наук, професор.

Ш 62 Шинкарук В. Ф. Аз-Буки. Літературно-мистецькі студії. –
Житомир : Полісся, 2015. – 278 с. – Серія «Бібліотека
кафедри теорії та історії світової літератури НН ІФЖ
Житомирського державного університету імені І. Франка»

ISBN 978-966-655-700-4

Книгу професора кафедри теорії та історії світової літератури Житомирського державного університету ім. І. Франка В. Ф. Шинкарука «Аз-Буки» складають вибрані наукові та публіцистичні статті і нариси з історії давньої і сучасної літератури, вітчизняного мистецтва, літературного краєзнавства. Збірка відображає весь спектр науко-пізнавальних інтересів відомого українського науковця

УДК 82(091):908
ББК 83.3(4Укр-4Жит)

ISBN 978-966-655-700-4

© В. Шинкарук, 2015.

АЗ – БУКИ

Літературно-мистецькі студії

ПОЧАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Давньоукраїнське літописання	9
«Слово о полку Ігоревім»	27
Феофан Прокопович і його трагікомедія «Володимир»	49
Тема історичного минулого народу в давній українській літературі та героїчний епос народів Європи	57

ФОЛЬКЛОР

Маруся Чурай і пісенна традиція Житомирщини	81
---	----

ЛІТЕРАТУРА XX СТОЛІТТЯ

Житомирщина в житті та творчості М. Рильського	101
Василь Кравченко та житомирські прототипи Михайла Булгакова	130
Василь Земляк: Перші кроки на Житомирщині	135
Прожив з весною (Творчий портрет Михайла Клименка)..	140
Творчий ужинок поетів Житомирщини	144
Зустріч, яка не відбулася в Житомирі (Спогади про Роберта Рождественського)	154

РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ, ПЕРЕДМОВИ

Яснозір'я таланту. Передмова до книги І. Сльоти «Золото зажив'я»	163
Автограф для вічності. Передмова до книги І. Сльоти «Автографи»	170
Відчуваючи музику слів. Передмова до книги І. Сльоти Переспіви	172
Юрій Камишний – художник, що переорює душу	180
Інше серцебиття. Відгук на книгу В. Горбунової «Мрія про маленьке життя»	183

Лазар. Друге пришестя або Ми так любили Житомир. Рецензія на книгу С. Лазо «Ми так любили „The Beatles”»	186
Одяг для думок. Передмова до книги Ірини Шинкарук «Сильніша – на одне життя»	190
Диво, знайдене на соціально-психологічному факультеті. Передмова до збірки «Диво, знайдене в собі»	193
Новий обрій Ірини Лубківської. Передмова до книги І. Лубківської «Жити і любити не уві сні»	195

ПОРТРЕТИ

Павло Карпович Сербін: Жив за високим покликанням ...	199
Зірка і смерть Леоніда Венгерова	214
Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає і плаче Україна	225
Свіча таланту Костянтина Яновського	232
Жива вода творчості: Ірина Шинкарук	235
Життя, освячене творчістю і любов'ю: Тетяна і Михайло Гузуни	241
Юрій Градовський. Талант, який не знає відпочинку.....	248
Творча характеристика Поліського ансамблю пісні і танцю «Льонок»	254
Анатолій Говораadlo – душа покладена на музику	261
Дві долі, міцно сплетені в одну: Людмила Вікторівна та Георгій Володимирович Майорови	267
Телевізійна зірка зійшла в Житомирі: Рабіга Аманжолова	270
Микола Кавецький: «Я прийшов із світанків»	273

ЮРІЙ КАМИШНИЙ – ХУДОЖНИК, ЩО ПЕРЕОРІЮЄ ДУШУ

*Передмова до книги Юрія Камишного «Поліська хата».
– Житомир : ПП Худяков О. В., 2012.*

Є багато живописців, які зосереджені на тому, щоби постійно дивувати нас якимись зовнішніми змінами: новою кольоровою гамою, новою тематикою, несподіваною технікою художнього письма тощо. Юрій Камишний обрав інший, значно складніший спосіб відображення величі, краси і складності світу – через малюнок він намагається проникнути у внутрішню сутність людей, речей і явищ, сягнути психологічних і мистецьких глибин багатьох життєвих проявів. А це по силам лише справжньому Майстру.

Так, художник володіє унікальною здатністю помічати, здавалося б, звичайні речі, в яких насправді віддзеркалюється головне – прозора краса життя, що пролітає і наповнюється подіями щомиті, кличе за собою в новий день. Полотна майстра, сповнені дивовижної ширості, художньої глибини, народного духу, залишаються яскраво сучасними, оскільки відображають погляд людини на наш такий важкий і все-таки прекрасний час.

Уміння поєднати в своїх творах минуле, сучасне і майбутнє – ще одна визначальна риса багатогранного таланту митця. Його живописні ретроспекції увіковічують, зберігають для прийдешніх поколінь миттєвості, які зникають, або вже зникли з нашого сьогодення: прадавні хати, дивовижні предмети дідівського побуту, сільські пейзажі, неспотворені нашим бездумним господарюванням чи урбаністичними нахилами...

Відомий письменник Андрій Платонов говорив про необхідність «писати людяністю». Світло людяності розлито в кожній картині Юрія Камишного, від цього живописні полотна набувають особливої притягувальної сили, примушують нас, роздивляючись їх, надовго затримувати погляд чи навіть дихання. Вони викликають захоплення високим талантом автора, і кличуть до роздумів, змушують замислитись над побаченим і відчутим.

Думаю, що митець зовсім не випадково обрав одним із головних предметів свого художнього дослідження українську хату.

Хата споконвіків вважалася не лише нашим традиційним «середовищем існування», а й справжнім символом духовності й сили, символом єдності поколінь. Адже в Україні і батьки, і діти, й онуки часто проживали разом в одній хаті.

На всіх без винятку картинах художника кожна хата має свій характер. Як і людина, вона буває спокійною, стривоженою, веселою, сумною; переживає розпач і радість, виглядає то усміхненою, то зажуреною, то зануреною в глибокі роздуми. А зміна пори року, яку часто використовує Юрій Камишний при зображенні давнього житла, – це своєрідна зміна одягу, який яскраво підкреслює нашу індивідуальність.

Звичайно, творчий доробок Ю. Камишного претендує на глибоке наукове дослідження, він заслуговує на широку мистецьку популяризацію. Чого варті живописні полотна, створені художником в Індії! Які дивовижні паралелі виникають уже навіть при поверхневому порівнянні його картин з українським національним колоритом і тих робіт, в яких постає перед глядачами одна з найдавніших світових цивілізацій! Думається, це предмет окремої мистецтвознавчої розвідки. Я ж після відвідин чергової виставки картин Юрія Камишного написав короткий вірш:

Білим барвінком ранковий туман
Стелиться тихо під наші ноги,
А мамина хата аж стає на паркан,
Виглядаючи нас з дороги.

Я босоніж поміж дерев пройду.
Звернусь на «Ви» до маминої хати,
Зібрала мама яблука в саду,
А запах яблук не змогла зібрати.

Майстру своїми полотнами вдається передати не лише яскраву кольорову гаму, створити не лише настрій, а навіть відобразити запах того, до чого торкається пензель і душа митця.

Справжня велич таланту визначається рівнем його впливу на оточуючу дійсність, на день сьогоднішній і на день прийдешній. Думаю, що полотнам Юрія Камишного рокована вічність. Бо вони зігріті не лише дивовижною майстерністю, а й високою любов'ю, добротою, щирістю і, звичайно ж, людяністю.

Картини художника дарують найвищу естетичну насолоду, примушують думати, аналізувати, викликають найкращі почуття, спонукають на благородні вчинки. Вони «переорюють душу», щоб проростали в ній зерна добра і любові.

P.S. від автора.

Нещодавно відбулася виставка робіт Юрія Камишного в Музеї Лесі Українки в Києві. Я знову був захоплений побаченими новими й уже відомими творіннями Майстра, знову був вражений глибиною осмислення ним національних духовних витоків. Він вкотре переорав поле моєї душі й на цьому полі зійшли ось такі поетичні рядки:

Біля тихого ставу
на околиці села,
Де в'ється змією
дорога осіння,
Батьківська хата
в землю вросла,
Наче дерево
з вічним корінням...

Нам сонцем була вона
вдень і вночі.
Їй дерева і вітер
віддавали поклони...
І світила вона –
то вікном,
то вогнем у печі,
То свічею гарячою
біля ікони.

Ми летіли сюди,
як в весну журавлі,
Зігрівало серця нам
її тепле проміння...
...Хата ця не вросла,
а виросла
із Землі...
Наче дерево з вічним корінням...

